

nico dolžniku v akceptiranje, in če jo on akceptira, izplača zavod upniku celo vrednost, odbivši samo obresti.

To je gotovo jako praktično in bo brez dvoma trgovcem in obrtnikom v veliko korist. Tako jim bodo vsaj prihranjene tiste večne denarne stiske in tiste velike sitnosti in zamere z dolžniki, odvezeta pa jim bo tudi skrb, kje dobiti denar za nadaljevanje obrtovanja, katera skrb jih je zdaj velikokrat morila, zakaj to je dognana istina, da ljudje trgovcu in obrtniku nikdar radi ne plačajo njegovih tirjačev.

Ta slaba razvada se je tudi v Ljubljani zelo udomačila in zato bi bilo ljubljanskim trgovcem in obrtnikom samo na korist, če bi se kak ljubljanski denarni zavod uredil tudi tako, da bi na knjižne tirjatve trgovcev in obrtnikov dajal denar.

Štedljivo gospodarstvo in zabave ter prijetnosti življenja.

Nekateri ljudje smatrajo popivanje po gostilnah za največjo srečo in največjo zabavo, katero jim more ponujati življenje. Mislijo, da so v raju, ako se nasekajo čez mero raznih pijač, tako da se svet slednjič začne polagoma vrteti krog njih, in da jim vinski in drugi duhovi vzbude meglo pred očmi.

Nehote se človek tu domisli neke vrste blaznih ljudi v jutrovih deželah; uživalcev hašisa. Ti ljudje uživajo namreč nekako posebno drevesno smolo, hašiš imenovano, katera na človeške živce vpliva tako močno, da človek takoj po zavžitju koščeka hašiša zapade v večurno poluspanje, in da se mu zdi, kakor da bi bil v pravih nebesih, ker se njegovim očem odpira na vseh straneh sama rajska lepota. Pravijo, da človek, ki se hašišu privadi, te navade pri najboljši volji ne more opustiti nikdar več, da ga pa ta skrajno razburljiva in škodljiva zabava že čez leto dni duševno in telesno popolnoma uniči, tako da nazadnje gotovo zblazni ali prezgodaj konča svoje bedno življenje.

Kako podobno ravnajo oni, ki v vinskem ali še huje žganjičnem omamljenju iščejo prave zabave. Propad duševnih ali telesnih sil in potrata premoženja ali pa še celo dolgovi so neizogibno zlo take strastno ljubljene zabave popivajočih veseljakov. Vsak razumen človek pač izprevidi, da se take zabave in take domnevne prijetnosti življenja nikakor in nikdar ne morejo strinjati z načeli štedljivega gospodarstva.

„To je pa krivica“, ugovarjajo burno mnogoteri nasprotniki. „Kdor si je svoj denar s trudom pridobil, sme si privoščiti tudi potrebno razvedrilo in zabavo“.

In res je! Človek ne živi, da bi le delal in se trudil, ampak potrebuje in zasluži tudi potrebnega razvedrila, ki okrepi in ponovi njegove telesne in duševne moči ter ga usposobi za uspešno nadaljno delo. Vsak razumen človek mora to priznati, in tudi mi, ki spodbujamo k razumni štedljivosti, storimo to, ne da bi s

tem odrekli opravičenost in nujno potrebo zabav in razvedril. Ne, ampak pokazati hočemo v sledečem na zgledih iz vsakdanjega življenja, da si tudi štedljiv človek lahko privošči potrebno primerno zabavo. In še veliko več, skušnja kaže, da si razumno štedeči ljudje baš s štedljivostjo zajamčijo trajno prijetno življenje.

Obleko madežev, kako očistiti?

Kako sitno in neljubo je, da se primeri, kaj umazanega spraviti na nežno in drago obleko. Marsikaj človek preišlja, li bi madež, zlasti od mastnih reči, izrezal in spet zašil, ali bi vso obleko s pranjem tako dolgo — mučil, ali kaj bi? Ne eno, ali drugo ni na pravem potu. Morda v takem slučaju ustrezem marsikom z naslednjimi vrsticami.

Ako se ti je primerilo, da si spravil madež od maščobe, (drugi se itak lahko izkrtačijo ali izperejo) na obleko, posluži se sledečega pomočka, ga odpraviti. Skuhaj prav močno in v gosto nekaj zrn divjega kostanja. Da se lažje prekuba, treba ga je prej zrezati. S takšno tekočino potem madež lepo operi, navrh pa kmalu z močnim in dobro razgretim gladilnikom pogladi. Zadnje delaj tako dolgo, da se obleka od tega posuši. Seveda paziti je treba, da se ona zraven ne osmodi, kar bi napravilo nov madež, kateremu bi ne vedeli pomočka.

Pohorski.

Poslov ni.

Čedalje močnejše se oglašajo kmetovalci s tožbo, da primanjkuje poslov. Ni jih dobiti in morda pride celo čas, ko se poreče: Srečen tisti kmetovalec, ki nima več sveta, kakor ga zamore s svojo rodbino obdelati.

Ta tožba kaže, da preti kmetijstvu tudi od te strani nevarnost, in zato je čas, da bi se začelo resno razmotrivati vprašanje. Kako je pomanjkanju poslov v okom priti?

Veliki posestniki, lastniki takoimenovanih latifundij zavzamejo glede tega vprašanja skrajno egoistično stališče. Ti pohlepneži pravijo: Poselski red naj se poostri, svobodna selitev naj se omeji tako, da bodo ljudje prikovanani na svoj rojstni kraj, in zniža naj se ljudska omika, da bodo ljudje še bolj nevedni in si mogli še manj pomagati, ko sedaj.

To so nasveti, s katerimi se mi ne bomo nikdar sprijaznili, nasveti, ki kažejo kako si veliki grajščaki žele, da bi se obnovil čas tlake.

Naša sodba je, da je zoper pomanjkanje poslov le malo resničnih odpomočkov, ali nekaj jih je vender.

Mej temi pripomočki zavzema prvo mesto, zdrava združna organizacija. To kar se pri nas v tem oziru

ustvarila katoliško-narodna stranka, je navadni humberg, drugega nič in mi že tu odločno (in enkrat za vselej) protestujemo proti eventualnemu izkoriščanju našega stališča v gotovih „dobrih“ časopisih, ki imajo katoličanstvo vedno na jeziku, katerih mišljenje in polemiziranje pa je čifutsko.

Mi smo prijatelji poštene in zdrave združne organizacije, katoliška združna organizacija, pa je deloma šušmarska, deloma sleparska. Tudi pomanjkanju poslov bi se dalo z združno organizacijo odpomoči, če tudi le deloma, v toliko namreč, da bi namestovalo delo poslov — stroj, ki bi ga združeni kmetovalci skupno kupili in skupno rabili pri rabi tega stroja mogli drug drugemu pomagati.

Nadaljni pomoček je previdno in nacionalno koloniziranje. Velika posestva naj se razdele mej kmete latifundije, posvetne kakor cerkvene, nimajo nobene pravice do obstanka, in mi si pridržimo, da o priliki obširnejše o tem spregovorimo. Za danes naj le naznanimo, da nameravamo začeti tekom prihodnjega leta v tem oziru energičen boj, ker smo prepričani, da bi nobenemu Kranjcu ne bilo treba iti v Ameriko, ako bi država odpravila fidejkomise, in ako bi se samo posestva kneza Windischgraetza, kneza Auersperga in duhovniška posestva razprodala mej kmete. Mi stojimo na stališču, da naj bo ves obdelani svet last kmetov, in da naj Slovenska domovina obstoji iz kmetiskih posestev.

Sedaj beže ljudje s kmetije v mesta, v premogokope in v Ameriko. Ta „beg s kmetije“ presega že davno vse naravne meje, zakaj kmetije propadajo vsled tega kar očitno.

Poleg združne organizacije, ki bi deloma nadomestila delo človeških rok z delom strojev, bi se dalo dobiti še nekaj pripomočkov. Obširno ne moremo o njih razpravljati, a vsaj omeniti jih hočemo.

Ako se naj kmetiski posli iz premogokopov vrnejo na kmetije, treba je pred vsem organizacije, ki jim preskrbi službe. Taka organizacija bi pa ne smela služiti jednostranskim interesom. Ker pri kmetijstvu računati z dobro voljo poslov, bi bilo treba skrbeti, da se mej delodajalci in mej delojemalci ustvari neka skupnost interesov. Posli naj bi poleg plačila v denarju ter in natura dobivali tudi še kake premije, odvisne so njih delavnosti in spretnosti. To bi posle vzpodbujalo in jih pri delu podžigalo.

Mnogo je kmetovalcev, ki sedaj po zimi brez poslov izhajajo. To je za posle jako neugodno; ker se po zimi najtežje preživijo. Da bi se takim poslom omogočilo primerno izhajanje tudi po zimi, moralo bi se skrbeti za nacionalno povzdigo raznih zanemarjenih kmetijskih strok, zlasti domače industrije.

Mnogo bi se dalo tudi doseči, če bi se upeljalo kar možno ceneno obligatorno življensko zavarovanje. Seveda bi moral gospodar plačati premijo, če ne cele vsaj $\frac{3}{4}$.

Na tak in enak način se poslu ustvari nekak življenski cilj. Posel bi rad ostal na kmetiji vedoč, da preneha enkrat doba službovanja, in da si vstvari prej ali slej ekonomično samostojno eksistenco, zlasti, ako bi se poskrbelo, da bi se včasih mogel počeno razveseljevati, ako bi se potom zakona zavaroval zoper uprav živinsko izkoriščanje, kakoršno je že zdaj po nekod v navadi, če tudi le bolj izjemoma.

Ako pa se ne bo ničesar pametnega storilo, potem bo pomanjkanje poslov od leta do leta in se bo sedanja kalamiteta s posli tako poostrila, da bodo naposled morali kmetovalci puščati svojo zemljo celo neobdelano.

J. Sirc.

Driska pri prašičih.

Neredko se pokaže le ta bolezen, ki žal navadno zahteva tudi mnogo žrtev. Takoj nenadoma napade mlade prašiče nekaj tednov še le stare, pa jih kake dni izdekuje, na kar jih mnogo pogine. Žal, da na začetek bolezni rado premalo briga.*) Ko ta dobi svojo moč, pa je navadno prepozno. Naj se toraj oglasim tukaj s par vrsticami, potrjenimi iz skušnje.

Da se, kakor rečeno, bolezen takoj iz začetka more v okom priti, treba mlado živino pogosto pregledati. Pa ne samo to, treba vsem varovati staro svinjo z mladiči vred prehlajenja, kajti ravno od tega največkrat izvira driska pri prašičih. Pameten živinorejec takšno žival, še predno skoti mlade, dobro skovari s pažom pred vsakim preprihom in mrazom. Navrh je treba dosti in toplega nastilja, da se v potrebi more žival vanjo zariti. Pomniti namreč je, da izmed vseh domačih živalij se skoti in živi ravno prešič najbolj — nago, toraj tudi mu mraz najbolj škoduje. Toraj dosti in suhega nastilja!

Pač pa ne smem ob tej priliki pozabiti neke napake z nasteljo pri svinjah. Dogodilo se je namreč že velikokrat, da je svinja v ogromni stelji svoje mlade zadušila. Ker se je nenadoma nanje vlegla. Tukaj je krivda večinoma v tem, da se je svinjam metala predolga in preobilna stelja. Dolgo praprot ali slammo treba prej vselej presekat, predno se — enako mreži — svinjam vrže.

Kadar se pa, vkljub taki postrežbi, bolezen le loti živalij, treba posebne skrbi. Najprej treba hlev in nastilje dobro skovariti s toploto in suhljadom. Potem je treba posebno, ako izvira bolezen od stare, tej dajati zato primerno hrano. Posebno zadnje vrste ajda se zato najbolje priporoča. Pač pa velja, je ne spuščati na mrzel zrak, da s prehlajenim sescem ne prinese novo moč bolezni v hlev, k mladičem.

Za te pa velja kot najbolj znano in verjetno zdravilo naslednje: Vzemi pest suhih borovnic (černic), skuhaj jih s kašo in zalivaj po dvakrat na dan bolnemu živinčetu. Ob enem seveda je treba žival varovati iz nova prehlada, je toplo odeti in na toplem držati.

*) Obžalujem, da ob tako važni zadevi g. Dular v »Živino-zdravništvu« Mohorjeve družbe niti besede ni izrekel.